

EEN KIND IS ONS GEGEVEN

door Mark-Jan Zwart

Het liep niet. Thea stoof voor de zoveelste keer het podium op.

‘Denk toch aan het metrum. *Ta-tá! ta-tá! ta-tá!*’ Driftig klapte ze op het ritme in haar handen. De twaalf leerlingen die samen het koor vormden, volgden haar bewegingen, vermoeid maar nog steeds gedreven om het deze keer wel goed te doen.

Henry keek van achter zijn vleugel toe. Hij begreep niet waarom het zo stroef liep. Anna zat nog vooraan op de grond, met haar benen elegant onder zich gevleid. Het witte gewaad was sierlijk om haar slanke lichaam gedrapeerd. Onder de zwarte sluier krulden haar donkere haren zich een weg naar buiten. Haar bleke gezicht stond treurig. Henry betraptte zichzelf erop dat hij naar haar bleef staren, maar Anna merkte het niet op. Ze keek naar de kaal getrapte podiumplaten. De afwezige blik in haar ogen versterkte haar rol als de lijdende maagd Maria. Dat juist zij deze rol speelde, trof hem opnieuw. Hij had eerder al voorzichtig geprobeerd dit ter sprake te brengen, maar was halverwege zijn poging gestrand. Hij had het er maar bij gelaten.

Henry wreef de beelden uit zijn ogen en legde zijn handen weer op het klavier. Hadden ze niet te hoog ingezet met die Latijnse teksten en klassieke bewerkingen? Het stuk had bijna meer weg van een Griekse tragedie dan van een kerstuitvoering. Alleen een ambitieus, vakoverstijgend project gaf hem de ruimte voor dat religieuze gedoe, zoals de afdelingsleider het noemde. De afkeuring over het passiestuk van vorig jaar had uit zijn woorden gedropen.

‘En de uitspraak. Jongens en meisjes, alst-jullie-blijft, de uitspraak. *Dzídzero, Dzídzero*. Hoe vaak heb ik daar al niet op gehamerd tijdens de les?’

Thea plofte weer naast hem neer. Een paar plukken grijze haren waren uit de knot gezakt, die zij vluchtig had opgebonden. Ze had een blos op haar verweerde wangen,

wat haar een jeugdige uitstraling gaf. Hij mocht haar wel, bedacht Henry zich, terwijl hij opnieuw de toon aangaf.

Dona Nobis Pacem. Do-ná No-bís Pa-dzém.

Henry glimlachte. Het begon weer te lopen. Terwijl het koor het stuk met hernieuwde bevologenheid doorzong, voelde hij hoe hij opging in de muziek. Hij liet zijn vingers over de toetsen dansen en bleef met gesloten ogen nagenieten van de laatste klanken die wegstierven in de verder lege aula.

‘Vuile huichelaar! Blijf er met je smerige poten vanaf.’

Henry sprong op. De pianokruk klapte met een harde dreun achterover. Thea bleef als bevroren op haar stoel zitten.

Anna stond met haar rug naar hem toe. In haar hand bungelde de baby aan één been. Voordat Henry zich goed realiseerde wat er gebeurde, haalde Anna uit en sloeg Irene, die in de punt van het koor stond, vol in haar gezicht met de baby. Er klonk een doffe dreun, gevolgd door het holle gebonk van het poppenhoofd dat door de klap van de romp was afgescheurd en naar een hoek op het podium stuiterde.

Verbijsterd greep Irene naar haar gezicht.

‘Ho!’ schreeuwde Henry toen het tot hem doordrong waar hij naar keek. Met een lenige beweging sprong hij het podium op en wurmde zich tussen de twee meiden.

‘Wat gebeurt hier nou?’

Anna trilde over haar hele lijf. Haar gezicht zag asgrauw. Ze ontweek zijn blik en bleef Irene aanstaren.

‘Wat doe jij hier eigenlijk?’ Anna’s stem sloeg over. ‘Alsof er niets gebeurd is.’

Ze keek naar de onthoofde pop in haar handen en begon hartgrondig te huilen.

Irene zweeg. Er blonken tranen in haar ogen. Van onder haar hand sijpelde een straaltje bloed. Op haar jukbeen werd een dikke zwelling zichtbaar.

‘Kom op, jongens. We stoppen voor vandaag.’ Thea dreef de rest van het groep met gespreide armen van het podium af.

‘Kan iemand wat ijs brengen?’ riep Henry hen na, terwijl hij de meiden scherp in de gaten hield. Ze hadden allebei hun blik afgewend.

‘Wat is dit nou, Anna? Dit is ongehoord. Zo ken ik je niet. Waarom doe je zoiets?’ probeerde Henry opnieuw, maar tevergeefs.

‘Weet jij hier soms meer van, Irene? Waar gaat dit over?’

Geen van beiden zei iets.

Henry voelde zich verlegen met de situatie. Morgen was de uitvoering. De hele school, docenten, ouders, de pers, zelfs het bestuur zou komen. En nu dit. Luidruchtig blies hij zijn adem uit en zag Floris terugkeren. Hij had zijn hoofddoek en timmermansgordel nog om. In zijn handen hield hij een ijsblok dat hij in een theedoek had gewikkeld. Jozef die de toegetakelde voorzangeres van het hemelse engelenkoor kwam verzorgen. Henry begon onwillekeurig te grinniken. Anna keek hem boos aan. Irene trok een pijnlijke grimas.

‘Wat moet ik hier nou mee? Moet ik jullie allebei nu nog van de voorstelling afhalen?’

Anna haalde haar schouders op. Irene schudde heftig nee.

‘Ik stel voor,’ zei Henry rustiger, geschrokken van zijn eigen dreigement, ‘dat jullie nu maar naar huis gaan om een beetje te kalmeren. Morgen zien we wel verder. Anna, hier is het laatste woord met jou nog niet over gesproken.’

De meisjes draaiden zich zwijgend om en liepen weg.

‘En Irene, houd dat ijs vanavond op je gezicht.’

Floris sloeg zijn arm om de middel van Irene.

Anna slenterde de ander kant op.

Haar moeder had hem al gewaarschuwd dat dit kon gebeuren.

Anna was al lang niet meer het onbezorgde meisje dat vijf jaar geleden gearmd met haar vriendin zijn lokaal was binnengestapt.

‘Hallo meneer, wij zijn An en Ireen en wij zijn hartsvriendinnen,’ hadden ze gegiecheld en weg waren ze weer.

Inmiddels was Anna uitgegroeid tot een serieuze jonge vrouw, maar ze had altijd iets gehouden van dat meisje dat als een vlinder zijn lokaal in en uit was gedarteld. Dat was in de afgelopen maanden helemaal verdwenen. Ze was ernstiger geworden. Hij had haar nooit boos gezien, wel verdrietig en veel op zichzelf. Van haar gewelddadige uitbarsting gisteren begreep hij helemaal niets.

Henry keek op zijn horloge. Bijna half vijf en nog steeds geen spoor van Anna. Ook Irene en Floris waren er niet, terwijl de generale repetitie al om half vier gepland stond. Hij keek naar Thea die aan de andere kant van de zaal heen en weer liep met de telefoon tegen haar oor gedrukt. Ze ving zijn blik op en gooide haar andere arm wanhopig in de lucht.

Toen Anna in het ziekenhuis lag, was hij namens de school langsgegaan met een grote bos bloemen en een kaart die aan alle kanten tot op de laatste centimeter was volgeschreven. Ze sliep net toen hij was aangekomen. Haar moeder had hem vriendelijk opgevangen en meegenomen naar de ontvangstkamer.

‘Alles is weggehaald,’ had ze abrupt gezegd na haar eerste slok koffie en was direct in huilen uitgebarsten. Hij had zich over de tafel heen gebogen en zijn hand op haar bovenarm gelegd. Het had ongemakkelijk gevoeld. Anna had het uiterlijk van haar moeder.

‘Uitzaaiingen in beide eierstokken en haar baarmoeder,’ was ze snikkend verder gegaan. Hij had niet geweten hoe hij moest reageren op deze persoonlijke ontboezeming. Samen hadden ze een tijdje naar de stromende regen gestaard die kletterend op de blinkende autodaken viel.

‘Ze is lichamelijk van een meisje van zeventien veranderd in een vrouw van zevenenvijftig.’ Haar stem had getrild. ‘Dat zullen we vast gaan merken. Hormonale schommelingen. Stemningswisselingen. Dat soort dingen.’

Hij had nog even over haar arm gewreven en toen zijn hand weer veilig om zijn kopje koffie gelegd.

Henry liet zich op een van de stoelen zakken in de orkestbak voor de strijkers en staarde lusteloos naar de bedrijvigheid op het podium. De decorstukken werden op hun plaats gezet. Eén van de technici schreeuwde een instructie voor de installatie van de lichten. Twee anderen waren bezig met het ophangen van het takelsysteem en het testen van de harnessen. Hij keek naar een spektakelstuk in aanbouw, maar zonder zijn drie ster spelers zou het uitmonden in een ramp.

‘Niemand. Niets.’

Thea smeed de telefoon op de stoel naast hem. Henry boog zich kreunend voorover en begon rusteloos door zijn haar te woelen.

‘Ik had dit nooit van Anna mogen vragen. Daarvoor heeft ze in het afgelopen jaar te veel meegemaakt. Het is ook mijn schuld.’

‘Dat geldt natuurlijk ook voor Irene,’ zei Thea. ‘Die twee meiden zijn niet alleen onze meest getalenteerde leerlingen, maar ook de meest kwetsbare op dit moment. Een bizarre speling van het lot.’

‘Ik geloof niet in het lot,’ mompelde Henry, ‘en trouwens hoezo is Irene kwetsbaar?’

Thea keek hem onderzoekend aan. ‘Weet je niet dat zij...?’

Haar stem stakte.

In de deuropening stond Floris. Alleen.

Henry nam het trappetje van de dieper gelegen ruimte in één stap.

‘Floris, wat is dit nou? Waar zijn jullie in vredesnaam mee bezig? Het is half vijf, man.’

‘Ze komen eraan, meneer,’ hijgde hij, terwijl hij zijn verwarde haren gladstreek en in een staart bond. ‘Eerst hadden ze nog iets op te lossen.’

Henry begon te lachen. Hij kon nooit lang boos blijven op deze jongen met zijn fabelachtige altstem. Hij gaf hem een dreun op zijn schouder. ‘Goed zo. Aan de slag dan maar.’

Floris aarzelde even. ‘Het is niet zomaar wat. Ik begreep Anna gisteren wel,’ zei hij.

‘Natuurlijk, jongen. Geen probleem. Daar komen we later wel uit.’ Henry maakte aanstalten om richting de coulissen te lopen.

‘Het was niet de bedoeling dat Anna het te weten zou komen. Zeker niet nu,’ hield Floris aan. Henry draaide zich weer naar hem toe.

‘Wij hadden samen iets, Ireen en ik,’ ging Floris verder.

‘Oh, is dat het!’ Henry knipoogde.

‘Nee, dat bedoel ik niet,’ zei Floris vlug. ‘Wij hadden samen iets of...hoe zeg je dat...iemand...Haar moeder heeft Irene flink onder druk gezet. Ze is te jong, het zou haar leven bepalen, haar toekomst ruïneren.’

Henry keek op zijn horloge en realiseerde zich te laat wat hij deed.

'Laat ook maar,' zei Floris gelaten en liep weg.

'We praten een andere keer verder. Oké?' riep Henry hem na.

Floris reageerde niet.

De lichten in de zaal werden gedimd. Henry voelde zijn maag samentrekken, terwijl hij zijn ogen liet glijden over honderden galajurken en smokings, fonkelend in het sfeerlicht dat langs de randen van het auditorium door de zaal slingerde.

De stemmen verstomden. Alleen het geschuifel van schoenen en het geritsel van de programmaboekjes was nog te horen. Hier en daar klonk een gesmoorde kuch.

Henry haalde diep adem, legde zijn vingers op de pianotoetsen en knikte naar de violisten. De openingssymfonie werd ingezet, zwol aan en waaide als de wind door de zaal. Henry ontspande.

Op het podium kwam een schim naar voren en knielde neer. Het voetlicht wierp een schemerig licht op haar gebogen rug. Haar sluier danste mee op haar bewegingen bij het schrobben van de vloer. De laatste klanken van de ouverture dwarrelden neer en vanuit de achtergrond sprong een fel licht aan dat het imposante silhouet van een engel belichtte.

'Ave, Maria.'

Het meisje deinsde achteruit. Met één arm uitgestrekt en de andere voor haar ogen geslagen, hoorde zij de boodschap van het hemelwezen aan, waarna het licht weer doofde. Het meisje stond langzaam op en draaide zich naar de zaal. Het spotlicht zette haar in het volle licht. Er klonk geroezemoes in de zaal.

Het was Irene.

Henry voelde zijn vingers trillen toen hij de juiste toetsen zocht. Hij begon, maar miste de eerste tonen. De vragen tuimelden door zijn hoofd, terwijl hij een weg terugzocht om het *Magnificat* van Maria opnieuw in te zetten. Hij voelde zich verraden.

Als in een roes trok de voorstelling aan hem voorbij. Hij zag hoe het verhaal heen en weer slingerde tussen de groep herders die van de ene kant naderde, aangemoedigd door een hemels leger van engelen, dat spectaculair boven het toneel

en zelfs over het publiek vloog, en het gezelschap van wijzen dat van de andere kant dichterbij kwam, op de hielen gezeten door een duistere troep monsterlijke soldaten.

Henry moest toegeven dat Irene haar rol fantastisch speelde. Hier moest zij in de afgelopen dag keihard aan gewerkt hebben. Het nam zijn teleurstelling niet weg. Hij wilde Anna, maar die liet zich niet meer zien.

De slotscène zette in. Het voltallige koor zong het laatste lied, terwijl de engelen zich verspreidden rondom Jozef en Maria, die de baby voorzichtig in haar armen hield.

'Dona Nobis Pacem. Geef ons vrede,' galmde na terwijl het toneelgordijn zich sloot.

Een daverend applaus barstte los en hield minutenlang aan. Het gordijn ging niet open. Het applaus zakte in en begon opnieuw. Het gordijn bleef gesloten. Uiteindelijk hield het laatste applaus op als een regenbui die uitgedruppeld raakt. Iedereen ging zitten. Er bleef een nieuwsgierige spanning in de zaal hangen.

Henry voelde zich geïrriteerd. Wat was dat toch vanavond?

Plotseling begon de eerste violiste te spelen. De klagelijke melodie scheurde de stilte uit elkaar. Henry herkende de aria onmiddellijk. Wat deed zij nou? Dit paste helemaal niet. Hij probeerde haar aandacht te trekken, maar het meisje ontweek zijn blik en speelde geconcentreerd verder.

Het toneelgordijn gleed open. Uit de schemering stapte iemand naar voren. Het spotlicht sprong weer aan. Het was Jozef die zijn hoofddoek begon los te maken en zijn mantel uittrok. Floris bleef over in een mouwloos hemd en een dunne broek.

Hij opende zijn mond en zette aan.

'Heb mee..hee..de..lij..hij..den, Heer. Heb mee...hee..de..lij..den. Heb mee..de..lij..den.'

Henry stond op en sloeg zijn hand voor zijn mond.

Uit de duisternis stapte Irene in de lichtkring. Ook zij droeg alleen een hemd en een broek. Haar gezicht was als een mimespeler wit geschminkt. De zwelling op haar gezicht was nu duidelijk zichtbaar. In haar armen droeg zij het in doeken gewikkelde kind, dat zij tegen haar borst aandrukte.

Floris zong door. Zijn hoge stem klonk breekbaar.

'Heb medelijden, Heer. Heb medelijden.'

Uit het plafond zakte een engel langzaam naar beneden.

Anna.

Met dramatische bewegingen strekte Irene haar armen uit. Het kind balanceerde gevaarlijk in haar trillende handen.

'Heb medelijden, Heer.'

Anna boog zich vanuit de lucht naar voren en reikte naar beneden. Irene strekte zich nog verder uit en legde het kind in haar handen.

'Heb medelijden, Heer.'

Terwijl de engel met het kind in haar armen weer opsteeg, draaide Irene zich langzaam naar Floris toe. Zwarte strepen gleden over haar gezicht, terwijl zij haar lege handen naar hem uitstreekte. Ze waren bloedrood.

Het duizelde Henry. Langzaam drong het tot hem door wat hij zag. Terwijl hij voorzichtig naar de moeder van Irene keek, die vanaf de tweede rij verstijfd naar het toneel starde, begon hij te beseffen wat Floris hem die middag had geprobeerd te vertellen.

'Heb medelijden, Heer.'

De viool stopte met spelen. Niemand klapte. Niemand sprak. Er klonk geen gekuch en geen geritsel. Floris greep de hand van Irene. Samen draaiden ze zich om en liepen weg, maar voordat zij achter de decorstukken verdwenen, daalde Anna opnieuw af. Ze spreidde haar vleugels.

'Zij die in donkerheid wandelen, zien een groot licht.'

Henry zag hoe Floris en Irene zich verwonderd omdraiden.

'Over hen die wonen in een land van diepe duisternis, straalt een licht.'

Anna hilde.

'Want een kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven.'